

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 24 юни 2021 г.
(OR. en)

10141/21

ECOFIN 633
SOC 415
BUDGET 13
STATIS 28

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	8743/21
Относно:	Заклучения на Съвета относно предизвикателствата пред фискалната устойчивост в резултат на застаряването на населението

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно устойчивостта на публичните финанси в контекста на застаряването на населението, приети от Съвета на 3803-тото му заседание, проведено на 18 юни 2021 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА ПРЕД
ФИСКАЛНАТА УСТОЙЧИВОСТ В РЕЗУЛТАТ НА ЗАСТАРЯВАНЕТО НА
НАСЕЛЕНИЕТО

Съветът по икономически и финансови въпроси (ECOFIN):

1. ИЗТЪКВА, че застаряването на населението представлява голямо предизвикателство пред дългосрочната устойчивост на публичните финанси, задълбочаващо се от същественото повишаване на равнищата на държавния дълг вследствие на кризата с пандемията от COVID-19. Очаква се дългът да остане висок за известно време в условията на висока степен на несигурност в настоящия момент. ПОДЧЕРТАВА, че е особено важно да се гарантира, че фискалните политики отчитат рисковете за фискалната устойчивост, както и състоянието на възстановяването. ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ, че докато здравната криза не приключи и не започне стабилно възстановяване, ще бъде нужно да се осигурява защита на икономиката чрез предоставяне на необходимото равнище на фискална подкрепа. Подпомагането на икономическата дейност и смекчаването на неблагоприятните последици чрез навременни, временни и целенасочени мерки са от ключово значение за по-дългосрочната фискална устойчивост, а преждевременното оттегляне на фискалната подкрепа следва да се избягва. ПОТВЪРЖДАВА значението на амбициозните реформи и продуктивните инвестиции в подкрепа на потенциалния растеж и на пълноценното оползотворяване на възможностите, които предлагат Механизмът за възстановяване и устойчивост и другите компоненти на Next Generation EU.
2. ОДОБРЯВА Доклада от 2021 г. относно застаряването на населението: икономически и бюджетни прогнози за държавите — членки на ЕС (2019—2070 г.), изготвен от Комитета за икономическа политика (работна група по въпросите на застаряването) и службите на Комисията (ГД „Икономически и финансови въпроси“) въз основа на съвместно договорени методологии и допускания. В съответствие с предходните доклади прогнозите в Доклада от 2021 г. относно застаряването на населението обхващат публичните разходи, свързани със застаряването (пенсии, здравеопазване, дългосрочни грижи и образование).

3. ИЗТЪКВА основните констатации в Доклада от 2021 г. относно застаряването на населението:

- Коефициентът на възрастова зависимост в ЕС се очаква да се увеличи рязко в дългосрочен план: ако към момента за всяко лице на възраст над 65 години има три лица в трудоспособна възраст, до 2070 г. ще има по-малко от двама души. Продължаващото нарастване на очакваната продължителност на живота ще допринесе по-специално за „посивяване“ на населението, докато раждаемостта ще остане доста под естествения коефициент на заместване, а прогнозираните нетни миграционни потоци няма да бъдат достатъчни, за да компенсират тенденцията на намаляване и застаряване на населението.
- Очакваният спад на населението в трудоспособна възраст означава, че в дългосрочен план производителността на труда се превръща в единствен двигател на потенциалния растеж на БВП. В ЕС като цяло средният годишен темп на растеж на БВП за периода 2019—2070 г. се очаква да остане до голяма степен стабилен в размер на 1,3 % при базовия сценарий, като се допуска значително увеличение на растежа на общата факторна производителност (ОФП). При сценарий с по-нисък растеж на производителността, очакваният среден годишен темп на растежа на БВП в ЕС би бил 1,1 %. Същевременно сред държавите членки са налице съществени разлики в потенциала за растеж.
- Общият размер на публичните разходи в ЕС, свързани със застаряването, се прогнозира да нарасне с 1,9 процентни пункта от БВП между 2019 и 2070 г., като достигне 25,9 % от БВП през 2070 г., макар и с големи различия между отделните държави. При сценария с по-ниска производителност (сценарий за по-нисък растеж на ОФП) той ще нарасне с 2,4 процентни пункта от БВП между 2019 г. и 2070 г., достигайки 26,4 % от БВП през 2070 г. При сценария, при който се вземат предвид недемографските разходи и други фактори за разходите за здравеопазване и дългосрочни грижи, увеличението ще достигне 4,9 процентни пункта от БВП. В еврозоната общите публични разходи, свързани със застаряването на населението, се очаква да нараснат с 1,7 процентни пункта от БВП при базовия сценарий, с 2,2 процентни пункта от БВП при сценария с по-нисък растеж на ОФП и с до 4,4 процентни пункта от БВП при сценария с по-голямо (недемографско обусловено) увеличение на разходите за здравеопазване и дългосрочни грижи.

- Прогнозира се увеличаване на публичните разходи за пенсии с 1,1 процентни пункта от БВП в периода до 2045 г., последвано от свиване с 1 процентен пункт почти до първоначалните равнища до 2070 г. (11,7 % от БВП за ЕС). При все това прогнозираните разходи за пенсии ще бъдат по-високи при по-неблагоприятни демографски или макроикономически допускания. Например, при допускане на по-ниска производителност (сценарий с по-нисък растеж на ОФП) се прогнозира повишаване до 2045 г. с 1,3 процентни пункта от БВП, като разходите за пенсии достигнат през 2070 г. 12,2 % от БВП. Налице са и съществени различия между държавите членки в зависимост от степента и времевите измерения на застаряването на населението, изгледите за растеж на БВП, конкретните характеристики на националните пенсионни системи, и по-специално напредъка на структурните реформи.
- Съгласно базовия сценарий се прогнозира публичните разходи в ЕС за здравеопазване и дългосрочни грижи да нараснат с 2 процентни пункта от БВП, достигайки 10,3 % от БВП през 2070 г., като се отразяват основно тенденциите във връзка с населението. Като се имат предвид възможните бъдещи тенденции в развитието на недемографските разходоопределящи фактори в областта на здравеопазването и дългосрочните грижи, прогнозираното увеличение на разходите, свързани с осигуряването на грижи, би било значително по-високо – 4,9 процентни пункта от БВП.
- В контекста на изключителната несигурност по отношение на растежа на БВП след кризата с COVID-19 бяха изчислени два допълнителни прогнозни сценария: при първия се допуска забавено възстановяване през ранните години на прогнозния период, а при втория — продължителен период на по-нисък растеж на БВП при структурно въздействие на кризата, и най-вече върху работната сила.

4. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, че справянето с предизвикателствата, очертани в прогнозите за свързаните със застаряването разходи, ще наложи предприемането на допълнителни действия в областта на политиката от страна на държавите членки с оглед на преодоляването на специфичните за отделните страни проблеми. ПРИЗОВАВА държавите членки да работят за справяне с икономическите и бюджетните последици от застаряването на населението чрез повишаване на равнищата на заетост и производителността, включително чрез преодоляване на неравнопоставеността между половете на пазара на труда, адаптиране на пенсионните системи, системите за здравеопазване и дългосрочни грижи. ПРИЗОВАВА държавите членки да изпълнят препоръките на европейския семестьр, свързани с устойчивостта на публичните финанси, включително в контекста на Механизма за възстановяване и устойчивост.

5. ПРИВЕТСТВА факта, че в повечето държави пенсионните реформи през последното десетилетие оказаха положително въздействие, като овладяха динамиката на публичните разходи и допринесоха за увеличаване на средната пенсионната възраст. ИЗТЪКВА, че е важно да се възприеме комплексен подход по отношение на финансовата устойчивост и адекватността на пенсионните системи. Във връзка с това предстоящият доклад за адекватността на пенсиите за 2021 г. допълва доклада за застаряването на населението за 2021 г. ОТБЕЛЯЗВА, че при все това мащабът на реформите в някои страни все още е недостатъчен за ограничаване на повишаването на публичните разходи за пенсии спрямо вече високите им равнища и изразява загриженост, че в определени случаи има отстъпление от предходни реформи. ОТБЕЛЯЗВА, че рисковете от отстъпление могат да бъдат успешно смекчени, когато се изготвят ориентирани към бъдещето реформи, за да се постигне национална ангажираност. ПОДЧЕРТАВА, че все още е необходимо държавите членки да предприемат допълнителни стъпки, макар и в различна степен, за повишаване на реалната възраст на пенсиониране, като, наред с останалото, се избягва преждевременното напускане на пазара на труда, насърчава се активният живот на възрастните хора; засилват се стимулите за оставане на хората на пазара на труда; и се укрепват елементите на устойчивост на пенсионната система, като например възрастта за пенсиониране или пенсионните доходи се обвържат с очакваната продължителност на живота. Необходимо е да се избягват мерки за отстъпление от вече предприетите реформи за укрепване на устойчивостта.
6. ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО, че е особено важно да се постигне двойната цел за гарантиране на фискална устойчивост и достъп до качествени здравни услуги и услуги за осигуряването на дългосрочни грижи за всички чрез подобряване на ефикасността и ефективността на системите на здравеопазването и дългосрочните грижи. В това отношение инвестициите в профилактика и първична медицинска помощ играят ключова роля за укрепване на устойчивостта на здравните системи. ИЗТЪКВА, че кризата, свързана с COVID-19, подчерта и значението на реформите и инвестициите в здравеопазването, включително с оглед на увеличаването на капацитета за реагиране при кризи и готовността за действие при кризи.
7. ПРИКАНВА Комисията да включи тези констатации, свързани с предизвикателствата на застаряването, в анализа и бюджетното наблюдение и да отчита последиците от него във всички съответни области на координация на икономическите политики в ЕС.
8. ПРИКАНВА Комисията до началото на 2022 г. да извърши своята редовна задълбочена оценка на устойчивостта на публичните финанси, като използва този набор от всеобхватни и съпоставими актуализирани прогнози. Въз основа на извършената оценка Комитетът за икономическа политика следва да докладва на Съвета.

9. ИЗТЪКВА значението на прозрачния и активен обмен на информация между Евростат и националните статистически служби на всички етапи от изготвянето на прогнозите за населението. ПРИКАНВА Евростат да разглежда прогнозите за населението като приоритет и да осигури достатъчно ресурси за тази цел и допълнително да подобри докладването пред Комитета за икономическа политика с цел гарантиране на качеството и надеждността на прогнозите за населението, при пълно зачитане на независимостта на Евростат и националните статистически служби. ПРИКАНВА Комитета за икономическа политика и Комисията да актуализират до лятото на 2024 г., въз основа на нови прогнози за населението, които ще бъдат предоставени от Евростат най-късно до март 2023 г., своя анализ на икономическите и бюджетните последици от застаряването на населението.
-